

Konopljan

GLASILO KOLEKTIVA INDUPLATI JARŠE

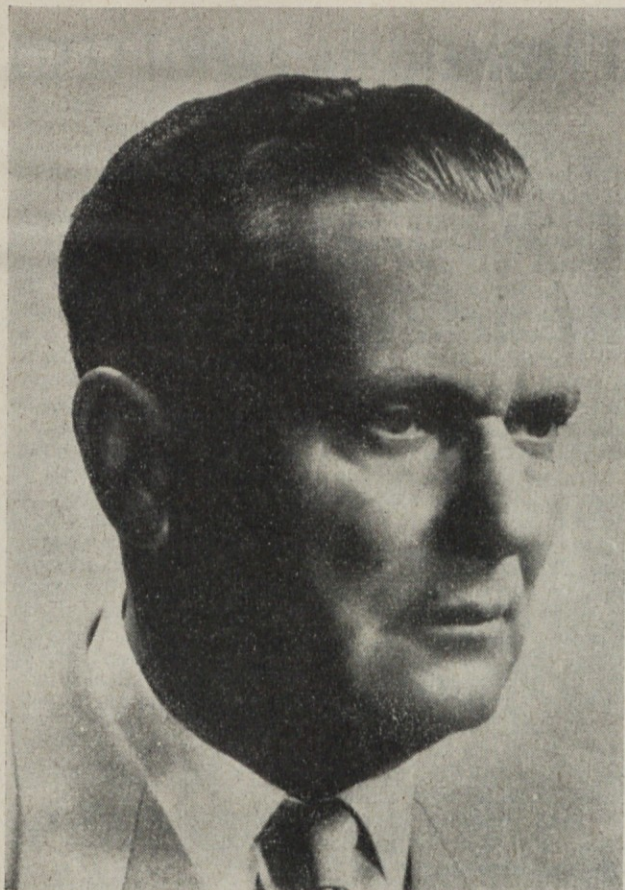
ŠT. 5 – XIV

MAJ 1965

CENA 20 DIN

VSEBINA:

A. Gnidovec: Obnovili smo delavski svet	M. Skrinjarjeva: Dopust ni samo razvedrilo
O prometu na zaprti cesti	Od 12. aprila dalje nova govorilnica
Dr. F. Jerovec: Kakšno je danes stanje tekstilne industrije	Spelino pismo stavcem v Tiskarni »J. Moškrič«
Induplati živi tudi ponoči	J. Mavko: Prodaja v marcu
F. Adamič: Poročilo nabave za I. tromesečje	Minilo je dvajset let
Glavna sezona samo...	Na domačem igrišču premagani
Razpisane volitve v organe samoupravljanja	V. Habjanova: Obvestila iz kadrovske službe
Ing. Srečo Bergant: Uporaba poliesternih vlaken za tehnične tkanine	T. Skarja: Nesreče v mesecu marcu
L. Zabukovec: Proizvodnja v marcu 1965	Izdaja v 900 izvodih kolektiv tovarne Induplati. Odgovorni urednik Otmar Lipovšek.
O kaznovanju za nekvalitetno delo	Natisnila in klišeje izdelala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani
M. Skrinjarjeva: Črne koze še vedno ogrožajo svet	

Dragi maršal Tito

*k 73. rojstnemu jubileju Ti
člani kolektiva iskreno če-
stitamo in želimo še mnogo
zdravih let*

Obnovili smo Delavski svet

V naši ustavi in na njeni osnovi izdanimi zakoni-timi predpisi sta naši delovna in gospodarska zakono-daja tako do popolnosti urejena, da vsak delovni človek lahko soodloča posredno ali pa neposredno pri politiki našega gospodarstva v ožjem ali pa tudi v širšem smislu. Pred nedavnim smo v vseh gospodar-skih organizacijah volili naše predstavnike v zbere delovnih skupnosti pri Občinskih skupščinah, preko njih pa tudi naše poslance v republiško in zvezno skupščino. Izvoljeni odborniki oziroma poslanci odlo-čajo poleg drugih zadev o gospodarski politiki v širšem okviru, za področje občine, republike ali zveze. Seveda nam ni vseeno kakšni ljudje so v te pomembne pred-stavniške organe izvoljeni. Zato smo imeli dolge pri-prave na volitve, tako v delovnih in družbeno politič-nih organizacijah, kjer smo evidentirali kandidate v gospodarske zbere naših skupščin, na terenu pa smo se udeležili zborov volivcev, kjer smo temeljito pre-tresli vse probleme, tako gospodarskega in negospodar-skega značaja in prav tako predlagali kandidate za predstavniške organe ter s tem predvidenim predstavn-ikom v neki meri že nakazali problematiko, ki naj bi jo kot izvoljeni odborniki ali poslanci v našem imenu izvrševali. Vse to smo delali z zavestjo, da morajo biti izvoljeni sposobni ljudje, ki bodo znali zagrabiti v jedro problemov in te reševati v korist vse naše delov-ne skupnosti.

Z nič manjšim ali celo z večjim interesom smo opravili priprave na volitve v okviru podjetja za izvo-litev polovice novih članov Delavskega sveta. Zaveda-mo se, da je Delavski svet najvišji organ v podjetju, ki v ožjem okviru rešuje gospodarsko problematiko, to je tisto, ki posredno ali neposredno zadeva vsakega delavca našega kolektiva. Zato so skupine volivcev, ki so takoj po razpisu volitev imenovalle kandidate za obnoven Delavski svet temeljito pretresle vsakega kandidata, ki so ga predlagale za volitve. Prav gotovo so pri tem volilci računali tudi na večjo odgovornost, ki se z novimi gospodarskimi ukrepi postavlja pred samoupravne organe delovnih organizacij. Večja od-govornost bo podana zato, ker bo v skladu z ukrepi republiških in zveznih organov verjetno včasih potreb-no sprejemati sklepe, ki morda trenutno niti ne bodo za podjetje najbolj ugodni, ki pa jih bo zaradi stabi-lizacije našega gospodarstva potrebno sprejeti. Seveda bo od morda več možnih rešitev posameznih proble-mov treba iskati rešitve, ki bodo za naš kolektiv najbolj ugodne. Reševanje takih kočljivih zadev pa terja od tistih, ki o tem odločajo, predurnost in poznavanje interne gospodarske problematike. Dveletna mandatna doba je poleg tega tudi razmeroma kratko razdobje in to bo od novih članov Delavskega sveta zahtevalo, da se čim hitreje poglobijo v delo samoupravnih organov in pred sprejetim sklepom resno razmišljajo, kakšna odločitev glede posameznega vprašanja bo najboljša.

To odgovornost predstavnika v najvišjem organu delavskega samoupravljanja v podjetju so imele sku-pine volivcev ob predlaganju kandidatov pred očmi, prav tako pa tudi ostali volilci, saj so to dakazali s svojo udeležbo na volitvah. Volitev so se udeležili vsi člani kolektiva, ki so bili na dan volitev na delu, niso se udeležili le delavci na dopustih in v bolniškem staležu. Tako je bila udeležba na volitvah preko 85 %, izostankov, ki bi jih lahko smatrali za neupravičene, pa sploh ni bilo. Volitve so bile zaključene že ob 15. uri, kar dokazuje polno zanimanje naših delavcev zanje in s tem za volilne rezultate. Ali smo predlagali dobre kandidate in izmed njih izvolili najboljše, pa bo po-kazalo bodoče upravljanje v podjetju po novem Del-avskem svetu, ki ga sestavljajo naslednji člani:

letos izvoljeni:	lani izvoljeni:
predilnica:	
Ručigaj Anton	Ručman Ljudmila
Kobilca Ivan	Zupan Zofija
Hren Vida	Sasso Viktor
pripravljalnica:	
Korošec Ema	Ves Viktor
Mrčun Ivanka	Simenc Vida
tkalnica:	
Šarc Drago	Urbanija Helena
Koncilja Janez	Vavpotič Franc
Šarc Anica	Zupan Alojz
Vrhovnik Marta	Pestotnik Ivanka
Vasle Marija	
oplemenitilnica:	
Peterlin Ana	Korče ing. Alenka
	Lužar Franc
konfekcija:	
Podbelšek Francka	Podgoršek Cilka
	Režek Slavka
vzdrževanje:	
Dražček Kristjan	Knep Jože
Ručigaj Jernej	
dr. standard:	
—	Testen Ana
uprava:	
Novak ing. Branko	Klešnik Jože
Kladnik Heda	

O PROMETU NA ZAPRTI CESTI

V januarski številki letošnjega letnika našega gla-sila smo že pisali in hkrati objavili dve sliki o promet-nem znaku, ki prepoveduje vsak promet na pešpoti od glavne ceste proti naši menzi. Današnji sestavek ima namen, ponovno poudariti o predmetnih promet-nih znakih, katere mora res vsakdo poznati.

Znak (na desni strani iz obeh smeri pešpoti) pomeni, da je promet prepovedan za vsa vozila. Ta in drugi prometni znaki nikjer ne stojijo zaradi vozil temveč zaradi ljudi, ki z vozili upravljajo.

Prometni znaki, beseda nam sama že pove, da so to znaki, ki stojijo na vseh cestah sveta zato, da jih upo-števamo. Redki so še primeri, ko ljudje posamezne znake spregledajo, edinstveni pa so primeri, da poedine znake ne upoštevamo in njih namen ne spoštujemo.

Lep primer za slednje je znak na poti, o kateri je govora. Dostavni avtomobili, motoristi, mopedisti in slednjič še kolesarji (ti so v večini) znaka, da jim je vožnja na pešpoti prepovedana, enostavno ne spoštu-jejo. Primeri se celo, da se poedini kršilci celo razbur-jejo, če jim z besedami pripoveduješ, da se tod voziti ne smejo. Napisal sem »pripoveduješ« ker sem že sam ugotovil, da je beseda poveš odveč. Če nekomu nekaj poveš, ima to za posledico, da mu tudi dopoveš, če mu pa dopoveduješ je to isto, kot če bi slišal prav-ljico, ki se sliši in pozabi (morda namenoma) hkrati.

Vprašal sem še nekatere znance v podjetju, kaj bodo storili, da bo znak upoštevan. Povedali so mi, da bodo postavili na pot zaporne stebre, skozi katere bodo šli lahko res samo pešci.

Zelo umesten ukrep, ki pa je obenem žalostna slika za Jaršane — za pismene Jaršane z močno raz-vito motorizacijo.

Otmär

Kakšno je danes stanje tekstilne industrije

Osnovne misli in podatki v tem članku so povzeti iz študije »Mesto in položaj tekstilne industrije v gospodarstvu SRS«, ki sta ga pripravila poslovno združenje tekstilne industrije in Tekstilni inštitut.

Ceprav je mesto tekstilne industrije danes v našem gospodarstvu malo zavidanja vredno, vendar ne moremo mimo dejstva, da je ta panoga industrije za naše gospodarstvo velikega pomena. Osnovna sredstva predstavljajo sicer samo 9 % osnovnih sredstev v industriji, dajejo pa 14,5 % narodnega dohodka in skoraj 16 % celotne akumulacije v industriji naše republike.

Obenem ugotovimo, da ima tekstilna industrija težje pogoje gospodarjenja in bi v primeru, da bi bili enaki, kakor v ostali industriji v republiki, doživela nadaljnji razvoj.

V takem položaju je tekstilna industrija tudi zaradi tega, ker nima, vsaj pretežno, domače surovin-ske osnove. Zaradi povečanja kapacitet v tekstilni industriji pa se je seveda stalno večal uvoz tako naravnih, kakor v zadnjem času tudi umetnih vlaken. Tipično za našo tekstilno industrijo je, da ima na razpolago skoraj izključno proizvajalna sredstva z nizko produktivnostjo, medtem ko je v industrijsko razvitih državah tekstilna industrija prešla v moderno, visoko mehanizirano in avtomatizirano proizvodnjo. Zaradi navedenega stanja naše tekstilne industrije pa je težko plasirati na tujem tržišču naše tekstilne izdelke po primerni ceni. Sodobna mehanizacija bi vsekakor močno dvignila produktivnost in s tem pocenila izdelke, kateri bi bili nato lahko konkurenčni na tujih, predvsem zahodnih tržiščih, kamor je tudi tekstilna industrija dolžna izvažati zaradi uvoza reprodukcijskega materiala.

Tekstilna industrija je v zadnjih osmih letih bila v izvozu celotne industrije udeležena z 10 %, pri uvozu pa je porabila 15,4 % od skupnega uvoza za industrijo.

Iz navedenega sledi, da je v deviznem obračunu tekstilna industrija negativna, ker več prejema kakor daje. Zato bi morali težiti k večji proizvodnji in preusmeritvi tekstilne industrije v naši republiki k finejšim in visoko oplemenitenim tkaninam. S tem bi dvignili povprečne cene, kakor jih dosegamo danes. Glavna ovira na tej poti je nedvomno nezadostna in zastarela opremljenost tekstilnih tovarn.

Iz navedenega razloga so pristopile industrijsko razvite in gospodarsko sodobno urejene države k vlaganju v tekstilno industrijo. Tako je uspela n. pr. Francija v desetih letih z znižanjem vreten za 34 % in z zmanjšanjem števila statev v tkalnicah za 33 % in delovne sile za 41 %, dvigniti proizvodnjo v predilnicah za 83 % in v tkalnicah za 105 %. Take spremembe v produktivnosti so seveda zelo ugodno vplivale na močno naraščanje osebnih dohodkov delavcev v tekstilni industriji. Taki premiki so hkrati odraz pravilnega in rentabilnega investiranja predvsem v racionalizaciji (rekonstrukcijo) že obstoječih kapacitet.

V Jugoslaviji znaša investicija v tekstilno industrijo 6,7 % celotnega dohodka te industrije, v Sloveniji pa samo 3,5 %, kar je skoraj za polovico manj.

Slovenska tekstilna industrija predstavlja še sedaj 26,5 % v celotnem dohodku jugoslovanske tekstilne industrije. Od v tekstilno industrijo vloženih osnovnih sredstev, pa odpad na tekstilno industrijo v naši republiki 13,6 %. Iz navedenega sledi, da tekstilna industrija ni imela na razpolago potrebna sredstva, s katerimi bi se lahko modernizirala odnosno rekonstruirala in si ustvarila potrebne pogoje za konkurenčno uveljavitev na mednarodnem trgu.

Zanimivo si je ogledati tudi položaj tekstilne industrije Slovenije v primerjavi z jugoslovansko tekstilno industrijo po posameznih ekonomskih pokazateljih.

	SFRJ	SRS	V 000 din Indeks
Celotni dohodek na zaposlenega	3 130	3 399	109
Narodni dohodek na zaposlenega	1 069	1 355	127
Akumulacija brez pom. davka na zaposlenega	365	433	119
Vsa akumulacija na zaposlenega	610	780	128
Delovne priprave na zaposlenega	1 020	1 181	116
Osnovna sredstva na zaposlenega	1 536	1 712	111
Angažirana poslovna sredstva na zaposlenega	2 068	1 968	95
Sredstva za OD na zaposlenega	458	576	126
Sposobnost strojnega parka	55,5 %	38 %	68

Iz podatkov je razvidno, da so dosežki tekstilne industrije SRS boljši od dosežkov celotne tekstilne industrije Jugoslavije.

Tudi v primerjavi dosežkov slovenske tekstilne industrije s celotno industrijo v republiki lahko ugotovimo dobre rezultate. Narodni dohodek v odnosu na angažirana sredstva je v tekstilni industriji višji od republiškega industrijskega povprečja, kar govori v prid vlaganju v tekstilno industrijo. Akumulacija v tekstilni industriji je prav tako nad povprečjem republiške industrije. Predvsem je močno nad republiškim povprečjem prometni davek. Z ozirom na to ustvarja, glede na višino akumulacije, tekstilna industrija nizke sklade, kot eden od vzrokov za pomanjkanje sredstev za nova vlaganja. Pri tem pa ne smemo prezreti dejstva, da dela naša tekstilna industrija z močno izrabljenimi osnovnimi sredstvi, in da vključ starim delovnim pripravam ustvarja sorazmerno visok narodni dohodek in sorazmerno dobre rezultate.

Zaradi močne akumulacije, ki bremeni tekstilno industrijo, so sorazmerno na celotno industrijo tudi nižji dohodki, ki so posledica nizke produktivnosti zaradi zastarelih in iztrošenih osnovnih sredstev.

Da ne bi premočno nazadovala ima tekstilna industrija razne izhode: uvajanje znanstveno raziskoval-

nega dela, osvajanje sodobne organizacije dela, tendenca specializacije, preusmeritev v predelavo umetnih in sintetičnih vlaken, višjo stopnjo oplemenitenja itd.

Vendar bo nadaljnji razvoj tekstilne industrije ostal zavrt, če ne bodo pogoji gospodarjenja zanj enaki kot za ostalo industrijo, da bodo bremena družbene akumulacije bolj sorazmerno razdeljena, s čemer bi si tekstilna industrija ustvarila potrebna sredstva za svoj razvoj.

ZAHVALA

Sodelavkam iz mokre predilnice izrekava iskreno hvalo za denarno pomoč in predvsem za darovano cvetje na grob najine drage mame

Frančiške SAKELŠEK

Pokojnico smo nesli k zadnjemu počitku na pokopališče v Kamniku v sredo 21. aprila. Kamnik, v sredo, 21. aprila 1965.

Zalujoči hčerki Ivanka in Rajka

Induplati živi tudi ponoči

Tekstilna tovarna dela takrat, ko zavest delovnega človeka nadvlada željo po spanju.

Ze desetletja poznam tovarno Induplati. Poznal sem jo sicer samo z razstavišč, kjer sem videl vsakokrat razstavljene izdelke v okusni, lični in kvalitetni izdelavi. Tovarna izdeluje tkanine za oblačila, no-tranjo opremo stanovanj, gospodinjstvo, šport in za predelovalno industrijo. Rad sem obiskoval njene paviljone, ker so bili okusno izdelani in, to je seveda še pomembnejše, ker je tovarna prikazala vedno nove proizvode.

Seveda sem ime tovarne čital še mnogokrat. Svetlobni napisi na ulicah naših velikih mest, reklama v radiu in na televiziji. Nadalje sem že večkrat čital v časopisih o uspehih tega preko tisoččlanskega kolektiva. Induplati Jarše, samo to in nič več je dovolj, da veš o kvaliteti, katera je lastna številnim proizvajalcem in prav posebno tej tovarni.

Spomladi letos sem se namenil prepotovati našo državo ter obiskati nekaj večjih tovarn. Prišel sem s Slovenijo, zato sem v ta namen dopotoval na ljubljansko letališče Brnik z letalom.

Popoldansko sonce se je že nagibalo k zatonu, ko je svetlobni napis v letalu opozoril potnike, da se naj privežemo zaradi spusta. Bili smo le nekaj nad 300 m visoko, ko mi je sosed povedal, da je pod nami industrijsko področje Domžal. V neposredni bližini je tudi Induplati Jarše, moj prvi cilj, katerega pa še nisem poznal. Žal si ga zato tudi nisem ogledal iz te perspektive.

Novo letališče na Brniku je napravilo name dober vtis. Moderno urejeno, pripravljeno za pristajanje in vzletanje večjih letal je brniško letališče gotovo med največjimi v državi. In, mi ga skoro ne poznamo.

Potem 30 km potovanja z avtobusom do Ljubljane. Vse je bilo hitro in komaj sem utegnil registrirati vtise, katere sem dobil pri prvem stiku z Slovenijo in Slovenci. Žal sem napravil napako, in še isti večer potoval v Jarše. Nisem bil pripravljen na to, da bi ne mogel dobiti prenočišča v kraju mojega prvega cilja, pa se je le tako zgodilo.

Ravnica med Domžalami in Kamnikom je na gosto posejana z naselji, ki so danes združena že v eno samo dolgo vas, ki je le na videz pretrgana. Sicer pa nastajata tu dve središči — Domžale in Kamnik. V okolici Domžal je dve desetini tovarn, med njimi je Induplati največja.

Dokaj čudno je, da ima Induplati tako malo naselja ob tolikšnem številu zaposlenih. Manj nevsakdanje je to bilo pred štirimi desetletji, ko je kapitalistični lastnik prišel tod z tekstilno dejavnostjo. Po-

stopni razmah tovarne je doživel v drugi polovici tridesetih let stagnacijo.

V času osvobodilne vojne je Induplati proizvajala okrnjeno, s ponosom pa pripovedujejo starejši delavci o partizanskih akcijah v tovarni, ko so borci v podobnih primerih odnesli nekajdnevno produkcijo tekstila in konfekcioniranih proizvodov.

Prva povojna leta je tovarna doživljala krizo, ker je bilo treba bolj kot obnoviti uničene proizvodne oddelke, vzgajati domači strokovni kader za tekoče delo. Vsa ključna mesta so zaposlovali samo tujci, in teh ni bilo več. Politične, sindikalne in množične organizacije so se spoprijemale tudi s tem vprašanjem ter brez predaha v zgodovini Induplati nadaljevale z delom.

17. septembra 1950 je kolektiv prevzel upravljanje v svoje roke. Prvi somoupravni organi so zabeležili tudi prve uspehe. S sprejetimi sklepi se je postopno modernizirala tovarna — njen strojni park. Neprekinjeno so delali tudi za boljše delovne pogoje in skrbeli za delovnega človeka.

Skrbno negovana tovarna ima lastno ambulanto z zdravnikom splošne prakse in v zobozdravstvenem oddelku svojega stomatologa. Redni zdravniški pregledi vseh zaposlenih omogočajo zgodnje odkrivanje bolezni, kar omogoča neprimerno hitrejšo zdravljenje obolenih.

V sodobni restavraciji postrežejo delavcem s top-
limi malicami in kompletnimi kosili. Obrat družbene prehrane, kakor ga imenujejo v Induplati, nudi razvedrilo v prostih urah delavcem, saj je odprt od 8. do 22. ure. Za oddih pa ima kolektiv še dva lastna domova. Enega na Mali planini (1560 m) in je oddaljen od tovarne v zračni črti le 15 km. Žičnica omogoča dostop do vrha planine brez napora, zato se delavci iz Induplati poslužujejo možnosti za kratkotrajne obiske svojega doma na Mali planini, ker za to danes ne potrebujejo več časa, kakor pol dneva — za tja in nazaj in za nekaj prijetno preživetih ur v osrčju Grintavcev.

Drugi dom je ob morju, v Umagu. Oprostite, to ni več dom, ampak zavidanja vreden lep hotel za 50 gostov. Do doma v Umagu je treba prepotovati z avtomobilom 182 km, zato je dom polno zaseden le v poletni turistični sezoni ter mesec ali dva pred tem in mesec po sezoni.

Ne dvomim, da se je kolektiv v zadnjih letih odrekel delitvi dohodka in drugim dobrinam zato, da si je zgradil vse to, kar danes ima. In prav je, da se je odločil za vodenje takšne politike — katera omogoča hitrejšo izgradnjo socializma.

Povrnimo se nazaj — k mojemu obisku v Induplati ob pozni večerni uri lepega marčnega dne 1965.

Prijazni vratar mi ni mogel ugoditi dvem željam: ostal sem brez prenočišča in ostal sem brez dovoljenja, da si ogledam tovarno pri delu nočne izmene.

Postopal sem okoli vratarne in gledal v razsvetljene oddelke tovarne. Za kratek čas sem postal tudi na cesti, ki vodi ob tovarni in kjer je vključ pozni uri — kazalec se je že bližal polnoči, še ni zamrl promet. Avtobusi so z močnejšim ropotom, kakor osebni avtomobili drveli v obe smeri. Tudi pozni kolesarji so še bili na cesti, toda teh je bilo manj. Postal mi je hladno, pa sem se vrnil v vratarnico ter posedel pri »nočnem vratarju«. Klepet, ki je postal vedno redkobesednejši, je prekinil dežurni, ki je bil od uprave določen za obhod podjetja in kontrolo nočne izmene.

Zarek upanja, da bom noč izkoristil nepričakovano drugače, kakor sem še nekoliko pred tem mislil, je postal resničnost. Družno sva nadaljevala pot oziroma, dežurni me je vzel s seboj.

Barvar Feliks Jeretina upravlja tudi ponoči dva jiggra

V oplemenitilnici sva se najprej ustavila v oddelku, kjer barvajo. Dva barvarja sta stregla štirim strojem. Oba sta izjavila, da bi bilo prijetneje spati, pa jima organizacija dela veleva, da sta v službi. Podobno so izjavili delavci v navijalnici tkanin in v impregnaciji. Tudi oba delavca na vesni sušilnici bi raje spala pa sta bila bistra in v redu opravljala svoje delo.

Na dvorišču sva srečala varnostnika, ki v nočnih urah čuva tovarno pred nepoklicanimi. Bil je prijazen in nama v kratkih besedah rekel, da ni nič posebnega. Kaj je s tem mislil, ne vem — mislim pa, da se je v tej noči, kot v vseh dosedanjih, še ni zgodilo nič, v kar bi moral aktivno poseči po svoji službeni dolžnosti.

V pripravljalnici sva se srečala le z dvema delavkama, ki delata na strojih, ki predstavljajo za proizvodnjo »grlo«, kakor temu pravijo. Prva je na novem stroju znamke Savio previjala bombažno prejo 40/1, druga pa je v neposredni bližini snovala barvasto prejo.

Tkalski mojster, katerega sva srečala nekoliko kasneje v tkalnici, nama je rekel, da je neprijetno le to, da je tako malo tkalcev zaposlenih v nočni izmeni. Tkalka so bile z delom ponoči bolj zadovoljne, ker, tako so nama rekle, stroji zavoljo boljše in enakomernije napetosti električnega toka boljše in hitreje tečejo. Tudi z predelovalno surovino so bile zadovoljne. Oboje jim omogoča večjo proizvodnjo in seveda, ob koncu meseca, boljši osebni dohodek.

V kotlarni sta bila na izmeni kurjač in njegov pomočnik. Delo v novi kotlarni Induplati je močno olajšano, ker večino dela opravi stroj sam, človek — kurjač pa samo nadzoruje pravilen potek vseh delovnih procesov.

Tudi predice v predpredilnici so bile z delovnimi pogoji ponoči zadovoljne ter so izjavile, da je predenje boljše kakor podnevi. V sosednjem oddelku sva se srečala z delavcem na česalnem stroju ter obratnim ključavničarjem in pomočnikom predpredilnega mojstra, ki sta popravljata stroj. Ključavničar nama je povedal, da se je stroj pokvaril pol ure pred potekom popoldanske izmene. Bil je že pri umivanju — v službi je bil tudi on na popoldanski izmeni, ko so mu sporočili, da je treba stroj usposobiti, da bo do pričetka jutranje izmene zopet nared. Štiri ure sta ga popravljala, in ko sva z njima govorila, sta ravno pri-trjevala zadnje vijake.

Eno nadstropje više sva obiskala še oddelek filmske tiskarne, kjer polstrojno tiskajo tkanine domače proizvodnje. Pet delavk je bilo na izmeni, med njimi ena, ki opravlja tiskarsko delo že od vsega začetka, to je 13 let. V mislih sem hitro izračunal, koliko km poti je že naredila pri delu v tovarni in dobil številko, ki je skoro neverjetna — več kakor 10 tisoč kilometrov. Petkrat bi prišla iz Jarš do Skopja in nazaj. In vso to pot je naredila v prostoru, ki ni daljši od 25 m. Kako drugačen je tekst, če je oplemeniten z matematiko!

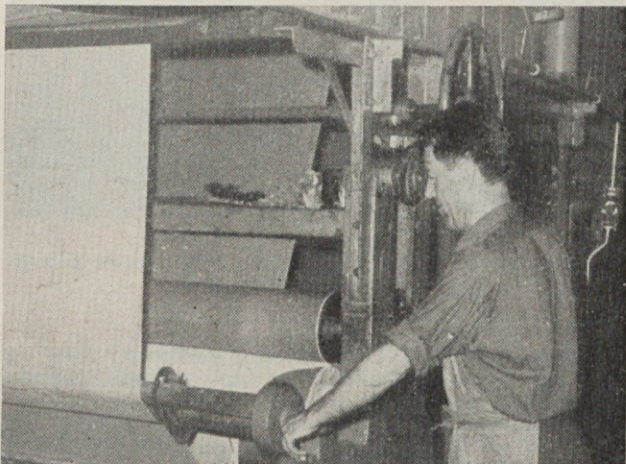
Se sva hodila po prostorih podjetja, ki pa so bili prazni in temni. Spoznal sem Induplati v neobičajnem času in nevsakdanji okoliščini. Ko se je pričelo svitati, sem si beležil glavne vtise, čeprav ne bi mogel ponoviti vsega, kar sem videl. Še manj bi lahko komu pripovedoval, kako velika je ta tovarna, kadar jo gledamo pri dnevni svetlobi.

Nekaj ur kasneje sem obiskal upravo podjetja. Govoril sem z vodji raznih služb in organizacij. Novi podatki so dopolnili mojo predstavo o Induplati, ki je dobila v tem času tudi vizuelno popolnejšo obliko od one nočne. Povedali so mi, da so planirali letos bruto proizvodnjo na preko 4 milijarde dinarjev, kar je nedvomno velik uspeh, saj je še pred leti znašal bruto produkt komaj polovico letošnjega plana. Tehniki in inženirji so me seznanili s konceptom dela. Odložili so se, tako je bilo rečeno, za prehod na proizvodnjo tkanin iz sintetičnih materialov. Postopoma opuščajo predelavo naravnih vlaken, ker so izdelki iz sinteti-

trpežnejši in boljši. Nekatere lastnosti naravnih in sintetičnih vlaken dovoljujejo celo izdelavo mešanic. Poizkusi, opravljeni v laboratorijih Induplati, so zadovoljili. Tkanine z imenom lanacril poznajo danes že številne predstavnice ženskega spola, ker je tkanina odlično uporabna in hkrati modna za ženska oblačila.

Tovarna izdeluje tudi različne tkanine za notranjo opremo stanovanj. Zavesa iz mešanic vlaken ter iz čiste sintetičke so vedno razprodane. Povsem nove so tkanine za tapetiranje pohištva. Klasični izdelki tovarne so gospodinjski izdelki iz lanu in bombaža.

Z zanimanjem sem si ogledal tudi šotore, ki jih izdeluje tovarna. Osem različnih tipov šotorov je po

Lojze Klančar upravlja impregnacijski stroj, ki ne pozna počitka

ličnosti izvedbe in kvaliteti enako podobnim inozemskim. Pravijo, da se za šotore Induplati zanimajo povsod in imajo vse že prodane.

Za lastniti motornih vozil so pa zanimive platnene garaže. Enostavna uporaba in zelo majhna teža res pričata o preudarni proizvodnji tovarne. Na vprašanje, za katere vozila izdelujejo plattenne garaže, so mi odgovorili, da skoro za vse, ki vozijo na naših cestah. Za vozila izdelujejo tudi prevleke za sedeže — in tudi te skoro za vse avtomobile novejšega tipa.

Induplati je nadalje močan proizvajalec gasilskih cevi. O njih običajno ne govorimo dosti, toda pri naštevanju je vredno vedeti, da proizvaja tovarna gasilske cevi iz konoplje ali iz čiste sintetičke. Slednje so lahko tudi gumirane, kar predstavlja izredno kvaliteto, ki jo tudi inozemstvo ne presega.

Za predelovalno industrijo pa proizvaja Induplati Jarše najrazličnejše tehnične tkanine ter je v tej dejavnosti nedvomno najmočnejši proizvajalec v Jugoslaviji.

Komercialisti so mi povedali tudi o prizadevanjih kolektiva, da del svoje proizvodnje izvozi. V izvozu so dosegli lepe uspehe, pri katerih so izvršili plansko nalogo izvoza 100 %.

Ob koncu sem si zabeležil še nekaj vrstic o delu političnih in množičnih organizacij. Najmočnejši sili sta ZK in sindikalna organizacija, ki s svojimi predlogi dopolnjujeta politiko samoupravnih organov. Kulturno in fizikulturno življenje pa vodi TVD Partizan, katerega sedež je prav tako v podjetju. V Partizanu je vključeno preko 250 članov, od tega pretežno v aktivnih oddelkih.

Res je bil moj prvi obisk nenavaden ali vsaj opravljen v neobičajnem času. Prepričan pa sem, da je organizacija upravljanja in sodelovanje množičnih organizacij omogočila dobro delo in uspevanje tovarni, ki v tretji izmeni vrši proizvodne naloge samoza-vestno in složno.

Poročilo nabave za prvo tromesečje

Marija Letnar iz tkalnice je bila z delovnimi pogoji v nočni izmeni zadovoljna

Dobavo premoga smo ustavili predvsem zato, da smo lahko uredili deponijo in lepo sortirali premog po kvaliteti in sortaciji.

Preskrba z bombažno prejo je bila v začetku leta primerna za naše potrebe, sedaj pa je iz meseca v mesec slabša. Za mesec april nam predilnici že javljata občutne omejitve in zmanjšanje kontingentov. Stanične preje nimamo v zalogi v potrebnih barvah, nove pošiljke pa so samo obljubljene.

Konopljo dobivamo kljub povečanim potrebam v zadostnih količinah. Lan domače proizvodnje prevzemamo sproti in sicer vsake dva ali tri tedne. To je zadnja predelava in ga potem na domačem tržišču ne bo več. Uvoz lanu iz inozemstva pa zaenkrat prihaja v zadostnih količinah in imamo pokrite vse naše potrebe.

Z ozirom na dobre zaloge barv in kemikalij nam teh še ne primanjkuje, vendar izgledi za nove nabave niso najboljši in to zaradi pomanjkanja deviznih sredstev. Tako smo nekatere barve in kemikalije že prejeli in porabili v letu 1964, banka pa še danes ni izvršila plačila, kljub pogodbeni obveznosti, s katero nam je v to svrho dodelila devize.

GLAVNA SEZONA SAMO JULIJA IN AVGUSTA

V aprilski številki našega glasila smo med vestmi objavili na 4. strani tudi vest z naslovom »regresi«. V tem sestavku smo navedli, da so cene v našem počitniškem domu v Umagu letos 600 din v času glavne sezone in 400 din izven sezone. Žal smo spregledali pomanjkljivost naše vesti in izpustili objavo, kdaj oziroma, kateri čas smatramo za sezono in katerega za izvensezono, ko je treba za pension plačati manj.

Tolmačenje, katerega nam je dala Minka Vršnikova, uslužbenka v obratu družbene prehrane v Induplati, se je po telefonu sporočeno glasilo tako:

CAS SEZONE TRAJA OD 1. JULIJA DO 31. AVGUSTA. V tem času plačajo člani kolektiva pensionsko ceno 600 din dnevno. ZA VSE OSTALE DNI znašajo pensionske cene 400 din na dan.

Cenjene bralce prosimo, da si današnjo dopolnilno vest zapomnijo, ko bodo koristili dopust v našem počitniškem domu.

Urednik

Težave pri nabavi pomožnega materiala, t. j. železa, lesa, električnih izdelkov, gradbenega materiala, so vedno hujše in se zato poslužujemo trgovin na drobno in debelo. Telefonski razgovori so skoraj brzuspešni in je treba običajno kar osebno intervenirati na vse mogoče načine. Nekatera podjetja prodajajo blago samo proti takojšnjemu plačilu ali čeku.

Velika ovira pri nabavi vsega blaga je slabo plačevanje računov. Fakture plačujemo po štirih, petih mesecih, zaradi česar nam podjetja nočejo izdajati blaga, kar niso redki primeri. Tako je nabava otežkočena po eni strani zaradi pomanjkanja blaga na tržišču, na drugi pa zaradi neplačevanja faktur.

RAZPISANE VOLITVE V ORGANE SAMOUPRAVLJANJA

Delavski svet Induplati Jarše je na svoji XIV. redni seji v ponedeljek 12. aprila 1965 sprejel na predlog pravnika Albina Gnidovca sklep, o razpisu volitev za nove člane delavskega sveta Induplati.

Po uveljavitvi zakona o mandatni dobi organov delavskega samoupravljanja in po uskladitvi predpisov z ustavo smo pred letom dni prvič volili člane za delavski svet in upravni odbor, katerega mandat je od preteklega leta neprekinjen s tem, da se vsako leto voli polovico novih članov. Mandatna doba vsakega voljenega člana je torej dvoletna razen prve polovice, katero smo izvolili leta 1964. Polovici članov delavskega sveta, katere smo izvolili lansko leto poteče izjemoma mandat letos zato, da se nadaljuje načelo kontinuitete. Odslej bo trajala članom mandatna doba dve leti.

Po tem uvodnem tolmačenju tovariša Gnidovca je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

1. Delavski svet razpiše volitve za nove člane tega organa. Volitve bodo v četrtek 29. aprila 1965. Volišča bodo na vseh običajnih mestih s tem, da vsaka EE voli svojega predstavnika, če je temu potekel mandat.

2. V ta namen se izvoli komisija za pripravo volilnih imenikov. Komisijo sestavljajo: Vera Habjanova — predsednik ter Malka Odar in Metka Kepa kot člana.

3. Delavski svet izvoli volilno komisijo in to: Albina Gnidovca za predsednika volilne komisije ter Danico Blejčevco in Franja Rihtarja kot člana volilne komisije.

Magda Doboviček in Francka Zorman na volišču

Uporaba poliesternih vlaken za tehnične tkanine

(piše ing. Srečo Bergant)

Svetovna poraba tekstilnih surovin v današnjem modernem svetu zelo hitro narašča. Porajanje novih samostojnih držav v Afriki in Aziji, ki teže k civilizaciji, to je normalnemu načinu prehrane in oblačenja, bodo v bližnji prihodnosti tudi velik potrošnik tekstila. Če računamo še letni prirastek prebivalstva in zmanjšanje umrljivosti, pridemo do velikih števil potrošnje tekstilnih vlaken. V sedanjem času znaša potrošnja tekstilnih surovin ca. 20 milijonov ton letno. Z ozirom na visok prirastek človeštva in hiter prehod zaostalih držav k civilizaciji, bo po izračunih strokovnjakov znašala leta 2000 potrošnja tekstilnih surovin ca. 60 milijonov ton letno. Pri vsej tej porabi so upoštevane tudi surovine, ki se bodo uporabile za izdelavo tehničnih tkanin. Po današnjih izračunih in analizah lahko računamo, da se 1/3 vseh tekstilnih surovin uporabi za izdelavo tehničnih tkanin.

Z ozirom na prirastek prebivalstva bo treba računati s tem, da bo setvene površine treba uporabiti za kulturo prehranbenih artiklov, zato bodo naravna vlakna zastopana le v tistem delu tekstila, kjer so neobhodno potrebna. Za tehnične tkanine moremo iskati izhod v sintetskih vlaknih, ki skoraj povsod lahko zamenjajo naravna vlakna. Ta vlakna imajo vse dobre lastnosti, samo cena njih je zaenkrat še previsoka.

V področje tehničnih tkanin v zadnjih letih zelo hitro prodira poraba kemičnih vlaken iz naravnih in sintetskih polimerov. Posebno velik porast opazimo pri proizvodnji in porabi poliesterskih vlaken. Čeprav so v celotni strukturi porabe sintetičnih vlaken še vedno prva poliamidna vlakna. V letih 1960/1963 dobimo indeks proizvodnje za 274 za poliestre in 197 za poliamide.

Proizvodnja poliesterskih vlaken je znašala v letu 1960 smo 114 000 ton, v letu 1963 pa že 275 000 ton. V letu 1962 je bila struktura proizvodnje poliestrov v razmerju 28 % filameta in 72 % prediva.

V primerjavi s svetovno strukturo bi leta 1970 pri nas potrebovali ca. 5 000 ton poliesterskih vlaken na leto. Od te količine bi jih več kot 1/3 lahko uporabili za izdelavo tehničnih tkanin.

Glede na veliko in vsestransko uporabo poliesternih vlaken, lahko v bodoče računamo tudi na domačo proizvodnjo. Velik razvoj organsko-kemične industrije, ki je pri nas predvidena, nam bo lahko nudila osnovo za sintezo monomerov.

Poliestersko vlakno je iz polimeriziranega polietilen tereftalata, ki je kondenzacijski produkt tereftalne kisline in etilen-glikola. Za izdelavo tehničnih tkanin se veliko uporablja, predvsem zaradi svojih dobrih, fizikalnih in kemičnih lastnosti kot preja ali kot filament. Za ca. 60 % tehničnih tkanin se uporablja filament zaradi svojih specifičnih lastnosti.

Filament, trdnosti 4,5 — 5,5 g/den se izdeluje običajno matiran ali sijajen in se v glavnem uporablja za izdelavo oblačil. Zelo močan filament 6 — 7 g/den se proizvaja samo sijajen in se uporablja le za izdelavo artiklov za tehnično uporabo.

Lastnosti, po katerih hitro identificiramo poliestersko vlakno so: po enominutnem kuhanju v 90 % tehnični fosforni kislini, poliestersko vlakno obdrži svojo obliko, medtem, ko se vsa ostala sintetska vlakna pri tej obdelavi raztopijo ali skrajajo, torej izgube svojo prvotno obliko. Če držimo vlakno nad plamenom se tali, talina se težko vname, če pa se vname, razvija aromatičen vonj in zapušča trdo, črno maso. Pod mikroskopom je poliesterski (terylene) filament gladek in cilindričen, v prerezu pa okrogel.

Fizikalne lastnosti:

(Navedeni primeri za terylene in za primerjalna vlakna so rezultati preizkusov v laboratorijih I.C.I. in se nanašajo na posebne preizkušene vzorce).

Diagram (1) prikazuje odnos, trdnost — razteznost za terylene v primerjavi z drugimi vlakni. Iz diagrama je razvidno, da ima terylene zelo visok začetni modul elastičnosti. Razvidno je, da je pri raztegu 2 % — srednje trdega in zelo trdega terylena možna veliko večja obremenitev, kakor za druga vlakna.

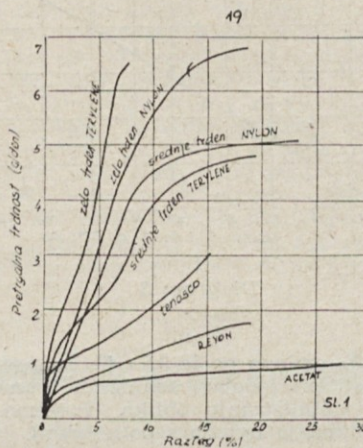

Diagram 1

Vpliv temperature:

Poliesterska vlakna so termoplastična. Trdnost z naraščanjem temperature pada, razteg pa narašča.

Diagram (2) prikazuje vpliv temperature do 200 °C na trdnost vlakna. Pri 180 °C vsebuje terylene še vedno polovico prvotne trdnosti. Pri -40 °C trdnost naraste za 6 %, razteg pa pade za 30 %. Pri -100 °C naraste trdnost za 50 %, razteg pa pade samo za 35 %.

Trdnost v mokrem variira le malenkostno v primerjavi s trdnostjo v suhem stanju.

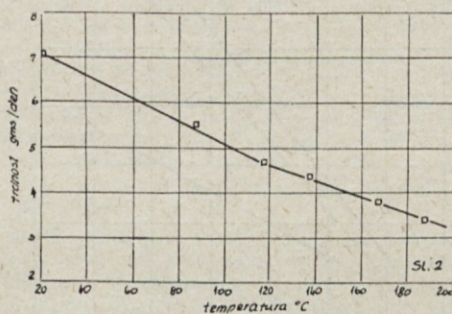

Diagram 2

Navzemanje vlage:

Preja iz poliestra navzema zelo malo vlage. Pri temperaturi 25 °C in 65 % relativni vlažnosti sprejme le 0,4 % vlage. Izoterma na diagram (3) prikazuje množino vlage pri temperaturi 25 °C in različni relativni vlažnosti. To majhno navzemanje vlage vpliva na hitro sušenje preje in izdelkov iz poliesternih vlaken.

Krčenje:

Diagram (4) nam prikazuje krčenje terylena v toplem zraku in vreli vodi. Med krčenjem v toplem zraku in temperaturi obstaja linearni odnos. Odnos, ki ga prikazuje diagram je rezultat izpostavljanja nenapetih

preden vročemu zraku. Kakor je razvidno iz diagrama, je krčenje v vreli vodi višje kakor v toplem zraku pri 100°C. Zelo trdna preja ima tudi znatno višje krčenje, kakor srednje trdna preja. Krčenje nylon preje — posebno nad 100°C se razlikuje od terylena. Medtem, ko je krčenje terylena v vreli vodi 7%, je krčenje nylona 10%, medtem ko je krčenje terylena

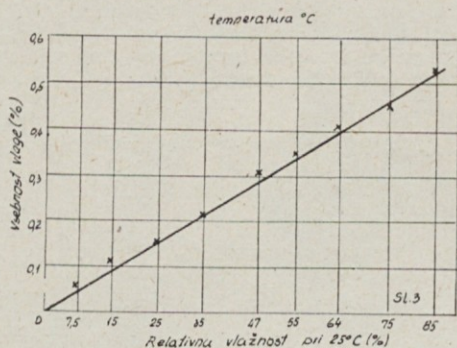

Diagram 3

pri 200°C 17%, nylona pa le 9%. To so podatki, ki so velike važnosti pri izdelavi tehničnih tkanin iz terylena in njih stabiliziranju oblike. (Posebno še, če se zahteva kombinacija nylona s poliestrom).

Odpornost proti drgnjenju:

Odpornost poliestrov na drgnjenje je izredno dobra. Pogoje obrabe je zelo težko laboratorijsko reproducirati, vendar dajejo rezultati na monofilnih in drugih prejah relativno dober prikaz odpornosti na drgnjenje.

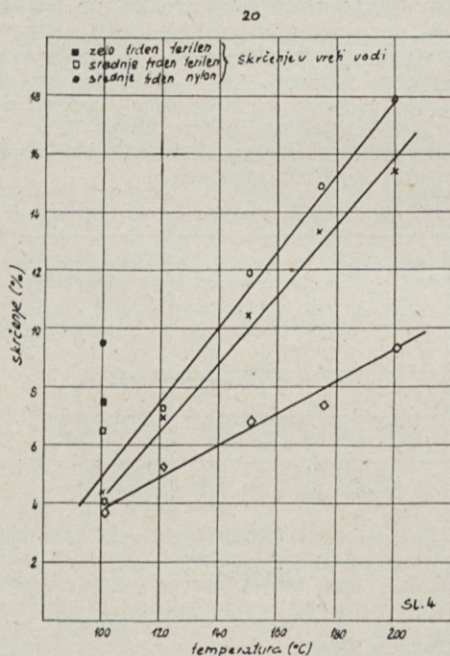

Diagram 4

Električne lastnosti:

Važno za uporabo poliestrov v elektro industriji je to, da ostanejo njegove električne in mehanske lastnosti pri daljšem izpostavljanju visoki temperaturi neizpremenjene. Sprejemanje vlage je minimalno, kar je zelo važno pri uporabi za električne namene.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Proizvodnja v marcu 1965

Težave pri nabavi surovin in slaba kvaliteta nabavljenih bombažne preje so v glavnem vzroki slabih rezultatov proizvodnje v marcu. Seveda pa je nekaj tudi subjektivnih vzrokov in treba bo v bodoče pogledati, kako delamo z materialom in koliko smo naredili tam, kjer je material na razpolago.

V obratih so bili doseženi naslednji rezultati:

	Plan marec 1965	Indeks proiz. marec 1964
Predilnica	103,9 %	81,0 %
Tkalnica	88,1 %	96,8 %
Plemenitilnica	80,0 %	94,5 %
Tiskarna	74,4 %	112,5 %
Konfekcija	82,6 %	110,2 %

Produktivnost na izvršeno delovno uro je v primerjavi z lanskoletnim povprečjem v vseh obratih občutno padla. Nekaj so k temu pripomogli zgoraj navedeni vzroki, nekaj pa lagodnost pri delu, oziroma neorganizirano delo. Kljub manjši proizvodnji v tkalnici, oplemenitilnici ne more slediti in tako se nam nikakor ne posreči znižati nedovršene proizvodnje in s tem sprostiti sredstva, ki so vezana v nedovršeni proizvodnji. Ta sredstva bi lahko mnogo bolj koristno angažirali v druge namene.

O kaznovanju za nekvalitetno delo

Član DS in UO Janez Bartolj je predlagal popravek oz. dopolnitev pravilnika o materialni odgovornosti.

Na seji delavskega sveta 12. aprila 1965 je član Janez Bartolj predlagal spremembo določila VI. poglavja statuta Induplati, kateri govori o materialni odgovornosti članov kolektiva. Tovariš Bartolj je pri tem omenil 21. člen statuta — III. poglavje, kateri govori, da člane DS ali UO ni mogoče klicati na odgovor po običajni poti niti jih ni mogoče kaznovati. Člana DS lahko kaznuje samo DS.

Janez Bartolj je v uvodu še omenil ustavo FRLJ, sprejeto 1946 ter dopolnitve in slednjič ustavo iz leta 1964, katere jamčijo pridobitve revolucije. »Sedaj, ko praznujemo 20-letnico revolucije,« je rekel tovariš Bartolj, »se posebej spominjamo ustavnih načel, ki ščitijo in varujejo pridobitve NOV. Ravno za to smatram, da ni pravilno, če mojstri v predilnici plačujemo kazni za nekvalitetno delo, ki nastanejo zaradi nekvalitetnega predelovalnega materiala in zaradi istrošenosti strojnega parka. Pri tem smo protizakonito prizadeti,« je zaključil diskusijo Bartolj.

V debato so posegli dr. Franc Jerovec — šef ekonomske službe, Aron Zornada — obratovodja predilnice, Kamilo Marinc — direktor in Jože Klešnik — predsednik delavskega sveta Induplati ter pojasnili, da se kaznovanje za slabo proizvodno delo ali bolje za izdelavo slabega izdelka ne citira po VI. poglavju našega statuta, ampak izhaja kaznovanje iz pravilnika o delitvi osebnega dohodka, kjer se upoštevata kvaliteta in nekvalitetno proizvodno delo.

Janez Bartolj je hotel slišati še, kako je to uveljavljeno v drugih obratih podjetja, kjer je proizvodnja prav tako nekvalitetna v posameznih primerih, pa se kaznovanje ne uveljavlja.

Delavski svet je na podlagi postavljenega vprašanja in iz diskusije sprejel sklep, da primer uredi samostojno EE predilnice ter izredni predlog, če bi se pojavil, predloži delavskemu svetu v obravnavo oziroma potrditev.

Črne koze še vedno ogrožajo svet

Svetovna organizacija za zdravstvo je letošnji svetovni dan zdravja 7. april, posvetila problemu koz, ker ta strašna bolezen še vedno ogroža ves svet. Zasidrane so v Aziji, Afriki in Južni Ameriki — širijo se s hitrostjo gozdnega požara. Človek, ki živi danes v Evropi, si skoraj ne more več predstavljati, kaj vse so nekoč ljudje pretrpeli od koz, saj je bila obolenost in smrtnost toliko, da je zvečine vse obolelo in pogosto skoraj vse pomrlo. Skoraj vsi ljudje so bili zaznamovani z nelepimi brazgotinami na obrazu, marsikdo pa je oslepel ali ostal vse življenje invalid.

Ce pobrskamo malo po zgodovini, spoznamo, da je bila ta bolezen znana v Indiji in na Kitajskem že več tisoč let pred našim štetjem. V petem stoletju so bili prizadeti kraji južno od Kavkaza in tudi Arabija je bila že okužena. V sedmem stoletju so se Mohamedovi verniki začeli pomikati proti zahodu in so tako zanesli osepnice v Egipt in na Bližnji Vzhod. V Evropi so se baje pojavile koze prvič leta 570, kamor so bile prenesene iz Arabije. Tudi v Ameriki so poznali to strašno bolezen, ki je bila prenesena z osvajalci te dežele. Pred 18. stoletjem pa so dosegle osepnice višek razširjenosti v Evropi. Redek je bil otrok, da ni do 10. leta starosti prebolel koz. Pri nas, oz. na našem ozemlju se bolezen od leta 1940 ni več pojavila. V vseh deželah, kjer po splošni uvedbi cepljenja iz leta v leto cepijo večji del prebivalstva, se koze ne pojavijo več. Po deželah, kjer zaradi zaostalosti ali neurejenih razmer cepljenje proti kozam ni v navadi, pa bolezen razsaja še vedno v velikih epidemijah.

Povzročitelj koz je virus, ki ostane izven človeškega organizma dolgo živ in sposoben povzročiti obolenje. Okužimo se, če virus vdihnemo oz. bolnik širi bolezen s kužnimi kapljicami pri govorjenju, kihanju, kašljanju. Torej so v največji nevarnosti, da oboliijo, tisti, ki so v neposredni bolnikovi bližini. Če pride virus v ranjeno kožo, ne nastane splošno obolenje, temveč samo lokalno, podobno kot je pri cepljenju. Bolezen gre skozi tri obdobja. Najprej uvodna vročina brez izpuščaja in je bolnik zelo prizadet. Nato obdobje izpuščaja z ustvarjanjem mehurčkov, bolnik ima znatno vročino in je manj prizadet. Končno obdobje zagnojitev mehurčkov z visoko vročino in hudo prizadetostjo bolnika. Vedno je znamenje hude oblike bolezni, če se v mehurčkih razlije kri. S tem dobijo mehurčki namesto bisernobeje barve temnomodro, celo črno (od tod naziv črne koze). Za sedaj še ni zdravila, s katerim bi lahko odločno posegli v potek dogodkov bolezni. V splošnem boju proti kozam imamo za sedaj edino orožje v rednem in ponovnem cepljenju.

In ko govorimo o cepljenju proti kozam, ne smemo pozabiti moža, to je bil veliki angleški zdravnik

Edward Jenner, ki je konec 18. stoletja odkril cepivo proti kozam ter je od tedaj naprej ta bolezen upadla. Prizadevni zdravstveni zgodovinar prof. dr. Mirko Dražen-Grmek je ocenil in napisal pomen Jennerjevega dela takole: »Njemu gre hvala, da je Variola (koze), ena od najhujših infekcijskih bolezni, skoraj popolnoma zatrla in da je vakcinacija sprožila iznajdbo še novih metod cepljenja, ki rabijo danes za preprečevanje različnih drugih nalezljivih bolezni.«

Dokončno seveda ne bomo rešili problema koz drugače, kakor da izkoreninimo to bolezen po deželah, kjer je še endemična, posebno v Aziji in Afriki. Med tem pa je za Evropejce in tudi za vse druge najboljša obramba — splošno uvedeno cepljenje zoper koze. V Jugoslaviji je danes po zakonu o obveznem cepljenju potrebno cepiti otroke ne samo proti kozam, temveč še proti petim nevarnim infekcijskim boleznim (TBC, davici, tetanusu, oslovskemu kašlju, paralizi). Dolžnost staršev pa je, da poskrbe, da bodo njihovi otroci cepljeni pravočasno in v pravih, za to določenih rokih.

Dopust ni samo razvedrilo

Bliža se poletje in zato že sedaj delamo načrte za letne dopuste. Nekdo se pripravlja za dopust ob morju, drugi za v hribe in tudi tisti, ki namerava ostati doma, se poizkuša v dneh dopusta naučiti zraka in sonca, hodil bo na kopanje in na izlete.

Letni dopusti so namenjeni ljudem pač zato, da se telesno in duševno odpočijejo. Takrat moramo izkoristiti vsak trenutek in se naučiti svežega zraka in vode. V gorah, na izletu po deželi, na sprehodih po gozdovih in pri sončenju si bomo telo prezračili, kožo nam bo osvežila masaža poletnih sapic, sončni žarki pa nam jo bodo okrepili in prerodili.

Če bomo preživeli dopust ob morju, bo pač kopanje in plavanje naša dnevna zaposlitev. Plavanje je najboljša telovadba, z njo razgibljemo tudi mišice, ki so morda pri poklicnem delu počivale.

Za dobro počutje in pa zato, da bi dopust kar najbolj izkoristiti za obnovo telesnih in duševnih moči, nam pripomore poleg sonca, vode in zraka, dobra in pravilna prehrana.

V obmorski klimi se zlasti v poletnem času zmanjšajo potrebe po kalorijah, medtem ko ostanejo potrebe po beljakovinah (meso, jajca, mleko, jogurt, sir, maslo, ribe) neizpremenjene, povečajo pa se potrebe po vodi, rudninskih snoveh in vitaminih, (sadje, zelenjava — šipkov čaj, limonada iz presne limone, čaj iz črnega ribeza, borovničev sok itd.)

V mrzli planinski klimi potrebuje organizem več kalorij, to se pravi več beljakovin, mineralnih snovi ter vitaminov. Te izpremembe občutimo predvsem v izpremenjenem apetitu, ki se po navadi v prvih dneh ob morju in v planinah zmanjša. Navadno smo vsi v glavnem odvisni od treh obrokov — zajtrka, kosila in večerje, ki nam jo nudi počitniška ustanova, z vmesnimi obroki pa si postrežemo sami in ravno ti nam naj nadomestijo ostali primanjkljaj — največkrat so to vitamini in rudninske snovi.

Ravno sedaj v času načrtov za letne dopuste lahko preudarimo, kaj nam več koristi — ali ena nova obleka za promenado ali prihranjen denar za nakup hrane, ki nam bo pripomogla k okrepitvi tako dragocenega zdravja.

Petdesetim sodelavcem, ki so že več kakor 15 let v podjetju in imajo nižje osebne dohodke, bo sindikalna podružnica tudi letos omogočila letovanje za 7 dni v naših počitniških domovih. S tako rešitvijo so dane možnosti nam vsem, da se odpočijemo in okrepimo zdravje v času rednega letnega dopusta.

Dežurni električar Jože Gašperlin pri nadzoru v centrali, kjer proizvajamo »domačo energijo«

Od 12. aprila dalje nova govorilnica

V ponedeljek 12. aprila 1965 smo dali v uporabo novo govorilnico, v kateri bodo vodili razgovore predstavniki in zastopniki podjetja s tujimi strankami in gosti, katere poslovne zadeve privedejo v tovarno.

»Več kot tri desetletja je bilo dovolj v klasični obliki poslovati in prodajati,« je v otvoritvenem nagovoru rekel tovariš Lipovšek, »danes pa moramo občeovati s poslovnimi strankami v takšni obliki, ki bo dostojna imenu našega podjetja. Nova govorilnica omogoča na demonstrativen način ponuditi strankam v nakup naše izdelke. Govorilnica je hkrati edini prostor v tovarni, kamor pride po računici vsaj 3000 novih gostov v letu. Njihov vtis o Induplati je ustvarjen z razgovori v govorilnici, zato se morajo naši poslovni prijatelji v nji kar najudobneje počutiti.«

Že kratek ogled govorilnice potrjuje mnenje, da je res udobna in vsestransko uporabna. V govorilnici so tri koje s po štirimi sedeži. V posebnih prilikah se lahko gostje namestijo še za štirimi mizami, kjer so sicer rastavljeni naši prti.

Naše tiskanine so razpete na dvajsetih okvirih, katere je mogoče premikati in s tem prikazati kupcu.

Prvi gosti, ki so obiskali podjetje, so se o govorilnici izrazili zelo laskavo, kar nam utrjuje zavest, da smo uspeli. Govorilnica ni za člane našega kolektiva (nikomur seveda ni vstop prepovedan) pač pa za goste, kakor je to že uvodno povedano.

Načrt za govorilnico je izdelal vodja razvojnega oddelka Ivo Sešek.

Špelino pismo stavcem v Tiskarni »J. Moškrič«

Dragi, stari moj, urednik!

Pred štirimi leti sem se zadnjikrat oglasila. Zamenjali so me samostojni vici. Potem še teh ni bilo več — napisanih vicev namreč. Tokrat pa prosim, da me reaktiviraš, ker je mera polna.

Nekje je pač treba pričeti, pa naj bo tokrat na drugem koncu, pri tiskarjih v Ljubljani.

Oglejmo si letošnje številke našega glasila. Napak je v njih, da joj! V februarški številki smo v naslovu brali, da je DS odmeril za osebne dohodke le 1 000 000 din. V marčni številki so se napake ponavljale brez predaha in v aprilski si nam, dragi urednik, pripravil pravcato aprilsko številko. Če si upaš zagovarjati svojo nedolžnost, naj tale prispevek za Ljubljance velja, za člane kolektiva Tiskarne »Jože Moškrič«.

V prispevku I. S., kjer je govora o izdelavi cerad (ponjav) iz sintetičnih vlaken, navaja pisec: PVC, neopren, hyplan in poliuretan. V listu pa smo brali, da je to NEOPRAN, kar z neopranom ali v slovenskem tolmačenju neopranim nima nič skupnega.

V sestavku »Več mladine v aktivne vrste telovadcev« pa najdemo priimek nam nepoznanega trenerja Cetnika. V Jaršah pa je dobro poznan tovariš CETIN.

Zelo neprijetno je slednjič ime v naslovu nekrologa za pokojnim LEOPOLDOM ŠARCEM, katerega si preimenoval v Šariča. Ravno v tem sestavku je napaka najmanj razumljiva, ker priimek pokojnika večkrat omenjaš.

Dragi urednik, objavi tale prispevek in mi napiši odgovor ZAKAJ TAKO! Malo več pozornosti in predvsem spoštovanja do »velikih napak« bi že lahko imel.

Pa, brez zamere

Špela

Domači gostje na otvoritvi nove govorilnice

Prodaja v marcu 1965

V mesecu marcu je potekala prodaja zelo dobro in smo uspeli kriti zaostanek iz januarja. Plan prodaje je bil dosežen 101,7%, tromesečni pa 100,6%. V tretji dekadji je sicer že nastopila kriza, ki sicer v marcu še ni vplivala na večji izpad prodaje, bo se pa občutno odrazila v aprilu. Odlok o zamrznjenju cen je ustvaril v trgovskih obratih precej nesigurnosti in težav, kar pa prihaja do izraza tudi v proizvodnih podjetjih. Poleg tega spremlja gospodarstvo še ukrep o znižanju dopolnilnih kreditov v banki in s tem nastajajo težave v medsebojnem plačevanju.

Iz vsega tega sledi, da ni trenutno večjega povpraševanja po naših tkaninah.

V makulturnem blagu smo dosegli rekordno količino 14 255 m². To je številka, nad katero se moramo zamisliti in čim prej priti na normalno številko, t. j. izpod 1% od mesečne proizvodnje.

Z izvozom v marcu smo lahko zadovoljni, saj smo postavljeni plan presegli za 203,39% in letni plan dosegli s 51,42%. To nam je uspelo s tem, ker smo imeli na zalogi nekatere artikole, ki so bili iskani, ne bo pa to mogoče tudi v bodoče doseči.

Minilo je dvajset let

V četrtek 29. aprila smo z akademijo proslavili pomen 1. maja in dvajsetletnice osvoboditve. Slavnostna akademija je bila ob 18. uri v naši dvorani.

Uvodne besede k proslavi je povedala dijakinja bežigradske gimnazije ter pri tem omenila prve akcije leta 1886 v Chicagu, ko je delavski razred z štrajki zahteval uveljavitev 8-urnega delavnika in druge osnovne pravice. Tri leta kasneje je sprejel I. kongres Druge internacionale sklep, da se praznuje 1. maj kot praznik delovnega ljudstva do dokončne uveljavitve osnovnih pravic delavcev vsega sveta.

V Socialistični federativni republiki Jugoslaviji praznujemo 1. maj kot čvrsto povezavo naroda z delavskim razredom, ki je izvojeval zmago nad fašizmom in kapitalističnimi izkoriščevalci.

Letošnja proslava je še pomembnejša, je poudarila govorilnica, ker z njo praznujemo obenem obletnico osvoboditve naše dežele fašističnih zavojevalcev. Dvajset let je minilo, odkar so borci proleterskih brigad osvobodile Jugoslavijo zadnjih okupatorjevih vojska in vrnile narodu svobodo in pravico do somoodločbe.

V nadaljevanju sporeda proslave so nastopili dijakinje in dijaki bežigradske gimnazije z zborna recitacijo, katero so domiselno oplemenitili z zvočnimi efekti, reproduciranimi iz magnetofona.

Na domačem igrišču premagani od NK Kočevje

V nedeljo 11. aprila so imeli nogometaši Induplati v gosteh NK Kočevje. Za tekmo je vladalo precejšnje zanimanje. Nestrpno smo pričakovali prvo srečanje v spomladanskem delu tekmovanja, ker so bili domači igralci doslej dve nedelji prosti. Enajstoričnik Hrastnik, Bela Krajina (Črnomelj) in Mengeš so namreč odstopile od nadaljnega tekmovanja.

Lepo nedeljsko predpoludne ni obetalo nič dobrega, ker domače moštvo še vedno ni bilo v popolni sestavi. Od stalnih igralcev pa je bil Jože Hafner, zaradi dolžne poškodbe med tednom, celo med gledalci. Malo pred pričetkom tekme je oblekel dres Paderšič in popolnil vrzel, katera bi nedvomno nastala v primeru, da ga ne bi bilo med igralci. Nogometna sekcija Partizana Jarše je torej nastopila v isti postavi, s katero je v jesenskem delu tekmovanja zasedla v LNP drugo mesto.

Nasprotnik, NK Kočevje, je zasedel v jeseni šele šesto mesto z 11 točkami. Med štirimi zmagami, katero je v omenjenem delu tekmovanja zabeležil, je tudi zmaga nad Induplati z rezultatom 2:0 v Kočevju. Igralci NK Kočevje so se zavedali pomembnosti nedeljskega srečanja. Nadomestitev izgubljenih točk je v spomladanskem delu mnogo bolj pereče vprašanje, ker je nasprotnikov manj.

V začetku tekme so gosti nadvladali domače moštvo in v prvih desetih minutah pred vrati Induplati izsilili enajstmetrovko. Odlični vratar Bonča pa je strel ubranil in tako preprečil to, kar so menda že vsi pričakovali — vodilni zadetek za NK Kočevje. Vratar Bonča je ubranil takoj tudi drugi strel, žal pa se je zatem zgodilo nepričakovano. Svoje, do skrajnosti napete živce, za obrambo enajstmetrovke, ni mogel brzdati nekoliko kasneje, kar je vodilo k ostremu besednemu prerekanju med domačimi igralci. Izgledi za zmago so s tem hitro splahneli še-celo, ko so gostje v 25 minuti iz neposredne bližine streljali mimo nemočnega vratarja v mrežo. Igralci in trener Induplati so napravili še drugo napako. Namesto, da bi zbrali vse sile za izenačenje rezultata, so s kreganjem nadaljevali in tako je padel drugi gol — še manj po krivdi vratarja Bonče.

Po odmoru so prejeli nogometaši Induplati še tretji gol in s tem napravili še zadnje izglede za izenačenje rezultata ali celo za zmago. Igra je postala sicer živahna in pritisk Jaršanov na vrata nasprotnika se je povečal. V gneči pred nasprotnikovimi vrati je branilec NK Kočevje napravil napako in poslal žogo v

Ančka Maselj, najstarejša tiskarka pri delu ponoči

lastno mrežo. 3:1 je bila sicer slaba uteha toda ponovno je vzplamtelo upanje. Žal je ostalo samo pri upanju. Vkljub rahli premoči na igrišču Jaršani niso uspeli spremeniti rezultata, nasprotno, NK Kočevje je še enkrat zatresel mrežo Jaršanov in s tem postavil končni rezultat 4:1 za NK Kočevje.

Kaj lahko še povemo o domačih igralcih? Požrtvovalno in dobro so igrali Martinc, Blejc in Testen v napadu ter Skok in Paderšič v half liniji. Zadovoljivo sta svoje delo opravila tudi Gerbec (levi branilec) in Stane Bonča — vratar. Slabo igro in predvsem počasno pa sta igrala srednji napadalec Peršič in levi krilec Pogačar. Za Periča je karakteristično, da igra mehki nogomet, ki je v večini prilik neučinkovit.

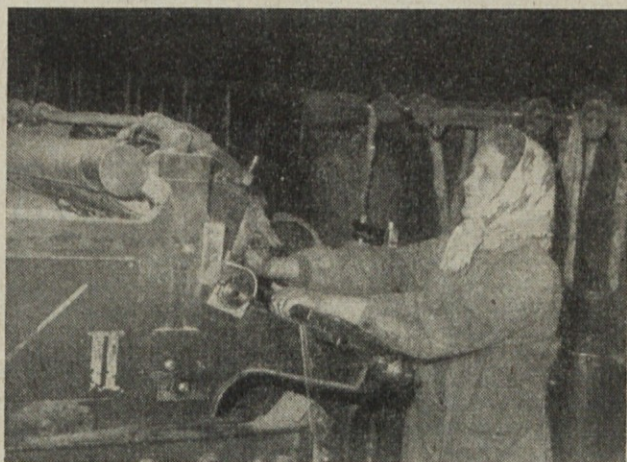
Trener Cetin bo moral v prihodnje močno izpremeniti sestavo moštva, če bo hotel, da bodo Jaršani tudi zmagovali, kakor so bili tega še jeseni vajeni.

Zgubljena tekma še ne pomeni, da je vse izgubljeno. Resno pa je treba premisliti, da se nedeljski prizori ne bodo prevečkrat ponavljali.

V predtekmi sta se pomerila med seboj mladinski enajstoričnik Induplati in Kočevje. V živahni in lepi igri so domači igralci premagali mladinsko moštvo NK Kočevja z 5:2. V jarški mladinski enajstoričnici so poedinci igrali odlično in bi s prikazano igro sodili v člansko moštvo. Imena Tome, Senk, Orehek in še nekatera druga bo moral trener Cetin slej ko prej upoštevati.

Skrobilca Stane Bec in Tone Marinšek samo »dokončujeta« čez dan začeto delo

Predica Angela Tič meni, da se nočno delo splača, ker delovni pogoji omogočajo višji osebni dohodek

Obvestila iz kadrovske službe

Vstopi:

1. Jančar Štefan, delavec v oplemenitilnici, vstopil 25. 3. 1965,
2. Benko Katarina, tkalka, vstopila 1. 4. 1965,
3. Bernot Angelca, tkalka, vstopila 1. 4. 1965,
4. Cerar Ivana, tkalka, vstopila 1. 4. 1965,
5. Fajmut Marija, tkalka, vstopila 1. 4. 1965,
6. Kalan Cecilija, tkalka, vstopila 1. 4. 1965,
7. Kimovec Frančiška, tkalka, vstopila 1. 4. 1965,
8. Koderman Terezija, tkalka, vstopila 1. 4. 1965,
9. Spacapan Milena, tkalka, vstopila 1. 4. 1965,
10. Zaveršnik Marija, tkalka, vstopila 1. 4. 1965,
11. Svigelj Franc, dvor. delavec, vstopil 2. 4. 1965,
12. Potočnik Zvonimir, ekonomist, vstopil 5. 4. 1965,
13. Regent Marjan, ekonomist, vstopil 5. 4. 1965,
14. Pavlič Anton, šofer kombija v menzi, vstopil 15. 4. 1965,
15. Stropnik Marjeta, ekonomist, v ekonomski službi, vstopila 16. 4. 1965.

Novosprejetim želimo mnogo uspehov in dobro počutje v našem kolektivu.

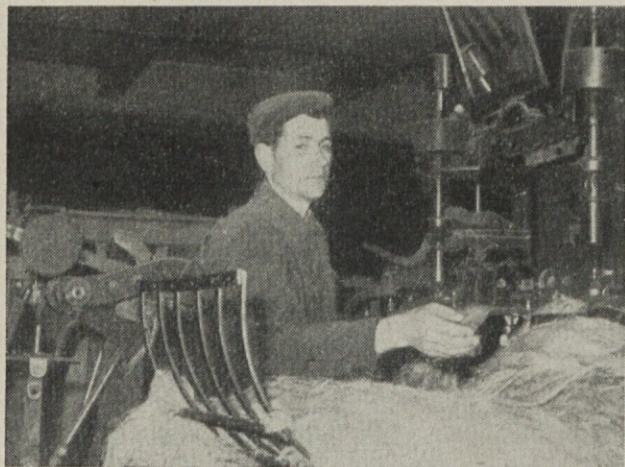
Izstopi:

1. Kosec Lado, klepar, izstopil 10. 3. 1965,
2. Grabnar Marija, tkalka, izstopila 20. 3. 1965,
3. Balažič Stanko, dvor. delavec, izstopil 23. 3. 1965,
4. Rožič Štefan, predilec, izstopil 23. 3. 1965,
5. Cerar Ludvik, predilec izstopil 25. 3. 1965,
6. Farič Janez, predilec, izstopil 25. 3. 1965,
7. Peretič Cveta, tkalka, izstopila 27. 3. 1965,
8. Klopčič Jože, predilec, izstopil 25. 3. 1965,
9. Troha Pavla, tkalka, izstopila 31. 3. 1965,
10. Zinko Matija, dvor. delavec, izstopil 6. 4. 1965,
11. Mihalič Justina, oplemenitilnica, izstopila 6. 4. 1965,
12. Župec Ivan, del. v pripravljalnici, izstopil 9. 4. 1965,
13. Grčar Ana, tkalka, izstopila 14. 4. 1965,
14. Lipovšek Peter, nadmojster v tkalnici, izstopil 15. 4. 1965,
15. Črtalič Ljudmila, predica, izstopila 16. 4. 1965,
16. Pirc Marjeta, previjalka, izstopila 19. 4. 1965,

Poročili so se:

Vodlan Ana, vdevalka, poročena Zakotnik, Kavčič Marjeta, tkalka, poročena Najdov.

Mladoporočencem želimo mnogo sreče in medsebojnega razumevanja.

Ko je »blisknilo« je Jože Pučko, delavec na česalnem stroju v predilnici mislil, da gori — tako je bil vkljub pozni uri zaverovan v delo

Karel Stebel in Franc Marinček sta z delovnimi pogoji zadovoljna. Nova kurilnica je le — nova

Nesreče v mesecu marcu

V mesecu marcu je bilo v našem podjetju 8 obratnih nesreč, od tega so bile tri nesreče na poti, ostale so se pripetile v obratih podjetja.

Pri vseh nesrečah je bil vzrok nepredvidnost pri delu in ravno tako na poti.

Nesreče iz preteklega meseca so bile vse zaključene v mesecu marcu. V staležu bolnih se nahajajo še tri osebe in sicer: Peter Ocepek, ključavničar, Zora Mikac, tkalka in Štefka Ulčar, na delovnem mestu tehtanje barv.

Nesreče so se pripetile:

Predilnica:

1. Roza Mohar, 46. Na poti v službo je delavka padla. Pri padcu si je poškodovala palec desne roke. Poškodba je bila lažjega značaja.
2. Marija Sodnik, 27. Pri delu se je s kavljem vbodila v palec desne roke. Poškodba je lažjega značaja.

Tkalnica:

1. Mihela Gostič, 16. Pri stavljanju stroja v pogon jo je greben tkalskega stroja pritisnil na sredinec leve roke. Nesreča je bila lažjega značaja. Delavka je болоvala samo 14 dni.
2. Marjeta Škofic, 21. Pri striženju nitnega konca jo je bilo tkalskega stroja lažje udarilo na dlan desne roke, za kar je ponesrečenka болоvala samo teden dni.
3. Zora Mikac, 22. Na poti domov je delavko podrl motorist. Pri padcu se je udarila na levo koleno. Poškodba je bila lažjega značaja, nesrečo pa je povzročil motorist.

Oplemenitilnica:

1. Janko Kralj, 49 — mehčalec vode. Delavec je hotel dvigniti kos pločevine, ki je imela zelo oster rob. Pri tem je zadel z roko ob rob in se laže vrezal v sredinec leve roke.
2. Štefka Ulčar, 27 — tehtanje barv. Na poti iz službe je delavko podrl avtomobil. Pri nesreči je dobila pretres možganov in udarec v levo ramo. Nesreča je bila težjega značaja.

Obrat za vzdrževanje:

1. Peter Ocepek, 27 — ključavničar. Ponesrečencu je padel vitel na kazalec desne roke. Vitel se rabi za navijanje žične vrvi pri transportiranju premoga v novo kotlarno. Pri nesreči je delavec dobil lažjo poškodbo — predmet mu je zmečkal kazalec do prvega člena.

Skupno število izgubljenih dni v mesecu marcu zaradi nesreč:

zaradi nesreč v mesecu februarju	67 din
zaradi nesreč v mesecu marcu	75 dni
skupaj	142 dni